

Če se omejuješ, si ves čas iznajdljiv

foto: osebni arhiv

Prepotovala je 60 držav, preštopala Aljasko, prekolesarila Irsko, plavala z delfini na Novi Zelandiji, skakala s padalom v Sloveniji, se metala z bungyjem, vozila z motorjem po Indiji, trekala po Nepalu, bila na islandskih ledenikih, napisala štiri diplomske naloge in v Slovenijo pripeljala de Bonovo metodo šestih klobukov razmišljanja in metodo lateralnega razmišljanja.

Nastjo Mulej žene neustavljava slava po življenju, ki ga vsak dan dela kreativnega in zanimivega. Deset let delate v New Momentu.

Ime agencije nekako posebbla vašo življenjsko filozofijo – da je pomemben vsak trenutek in da je vsak dan lahko drugačen, če smo pripravljeni na spremembe.

Dejansko živim s tem, da šteje vsak trenutek. Mislim, da še nisem delala nekoristne stvari v življenju, ampak v vsaki resnično želim povsod najti nekaj uporabnega, ustvarjalnega, konstruktivnega. Da nikoli ne iščem krivev, ampak vedno iščem rešitve v

dani situaciji. Da je vsak dan priložnost za spremembo. Vem pa, da je sprememba lahko samo v meni in ne v drugih. Da je vse odvisno od mojega odziva na zunanjji svet.

Med magistrskim študijem ste ves čas hodili v trikotniku novinarstvo–oglaševanje–poučevanje. Končali ste študij financ, marketinga ter sociologije in komunikologije. Odkril vas je Dragan Sakan in vam pomagal ustvariti službo, ki vam je najljubša.

(Smeh.) Ja, to je moj ljubi trikotnik še zdaj: novinarstvo in odnosi z mediji, poučevanje in treniranje, marketing kot širša poslovna filozofija in oglaševanje kot oblika promocije. Študirala sem veliko stvari in jih tudi doštudirala. Še vedno me zanimajo vsaj še psihologija, antropologija in etimologija. Nenehno me vleče neustavljava radovednost.

Morda nisem niti vedela, kaj naj z vso to svojo raznovrstnostjo, dokler me ni Meta Dobnikar predstavila Dragunu Saketu. Leta 1999 je bil on za nas Bog. To je bilo takrat, ko je postal agencija Nove Evrope na Zlatem bobnu. Predstavil mi je svoje sanje in jaz sem imela ta privilegij, da sem jih pomagala uresničiti. Za njega pa sem v treh mesecih iz nič z eno samo sodelavko naredila prvi Ideas Campus, ki je gostil ljudi iz 30 držav in se je finančno pokril, ter dve knjigi. Kot je reklo Saki, kot mu vsi pravimo: »Ne zna dete, šta je 300 kilo, pa ih digne.«

Neusahljivo željo po kreativnosti in inovativnosti nosite v genih. Vaš oče je namreč ena gonilnih sil inovativnosti in družbene odgovornosti v Sloveniji. Nadaljujete na neki način njegovo delo ali je vaša pot samo vaša?

Po pravici, moja pot je nezavedno njegova. To je človek, ki je zame vedno imel čas ne glede na obdobje, v katerem sem bila.

Ko sem bila majhna, mi je pripovedoval zgodbice. Ko sem bila večja, sva si govorila »dnevnik« – kaj sva delala čez dan (čeprav nikakor nisem razumela, kaj natančno on dela). »Kaj delaš, oči?« »Pišem knjige.« Jih lahko preberem?« Izvoli.« »Nobene slikice ni noter! Brezveze.« Knjige sva si brala do 17. leta. On meni, jaz njemu. Najprej knjižice, potem Sto romanov. V srednji šoli sem se preživljala s tipkanjem in seveda sem pretipkavala njegove tekste. Mogoče najprej nisem razumela, kaj piše, a sčasoma je seveda prodrlo vame. Zelo širok, moder in razumevajoč človek je in pravzaprav je težko od njega se ne učiti. Zna poslušati in zna povezovati. Danes imava celo skupen predmet na eni od šol, na kateri učim. Seveda bi si želel, da bi šla po akademski poti kot on, a sem poskusila in se tam nisem našla. Njegov USOMID je izredno podoben de Bonovi metodi šestih klobukov in je nastal šest let prej. Tako da lahko rečem, da imam neskončno srečo, da ga imam. In srečo, da imam vse moje moške: njega, moža, sina, brata, Sakana in de Bona. Takšne, kakršni so. Si predstavljate ta privilegij?

De Bona v Sloveniji najbolj poznamo po metodi šestih klobukov, ki je kot ena verjetno najpomembnejših sprememb v človeškem razmišljanju zadnjih dva tisoč let razširjena po vsem svetu.

De Bono Thinking System, podjetje, ki vodi treniranje de Bonovega razmišljanja po svetu, poroča, da je delavnico Šest klobukov naredilo že pol milijona ljudi. V Sloveniji 500 na 50 delavnicah. To ledino sem orala sama, samo s pomočjo objav v medijih in širjenja govoric. Leta 2006, 2007, 2008 je le redko kdo v Sloveniji slišal za de Bona in klobuke. Prvo jim je sprožilo asociacijo samo na U2, drugo pa na otroški vrtec. Moji prvi udeleženci delavnic so bili ljudje, ki mi zaupajo, in očetovi študentje. Potem pa se je pri njih sčasoma pokazala koristnost metode, videli so njen uporabnost, postali so bolj učinkoviti, beseda je dala besedo in danes ugotavljajo, da dejansko sistem argumentiranja, kategoriziranja in kritiziranja – kar je zahodnjaški način razmišljanja – daje veliko slabše rezultate od tistih, ki jih pridobimo s pomočjo de Bonovih tehnik.

Katerim organizacijam bi najbolj priporočili šest klobukov razmišljanja, čeprav lahko ta metoda koristi prav vsakomur.

Udeležencem delavnic ne obljudljam, da bodo skrajšali čas sestanka – takoj. Gre za spremembo, po možnosti celo inovacijo navade in dokler ta ne postane samoumevna, morda porabijo celo več časa, ker morajo vaditi tehniko in nanjo opozarjati sodelavce. Sčasoma pa pride do tega učinka, ker je orodje, okvir, tako zelo enostaven. Metoda organizira misli in čustva posameznika ter ga pripravi na večji sestanek ali pogovor, olajša pogovor med dvema, da ne spregledata kakšnega vidika in se ne zapleteta v konflikt, odlična je za vodenje letnih razgovorov v podjetjih in vodi skupino, da hitreje in učinkoviteje reši težavo, izboljša kak postopek, generira idejo ali izvede strateško načrtovanje. Skrajša pa razmišljanje tudi tako, da sogovorniku povemo samo tisti vidik, za katerega te vpraša, in ne vsega naenkrat. Samo dejstva? Samo občutje? Samo prednosti? Kar naenkrat si osvobojen potrebe, da bi povedal vse, kar veš, misliš, čutiš, upaš, sanjaš o neki zadevi, poveš samo tisto, kar zanima njega. Za to porabiš dve minuti namesto 20.

Kako bi torej v minuti prepričali direktorja nekega podjetja, da plača za delavnico šestih klobukov, ker bo znanje, ki ga bodo pridobili zaposleni, prispevalo k dvigu dodane vrednosti na zaposlenega?

Haha, ne prepričujem, mene kličejo, ne jaz njih. (Pri tem potrka po mizi.) Zanimivo je, da delavnice naročajo podjetja, ki so meni znana, torej dobra. Dobra, a takšna, ki bi verjetno želeta biti še boljša. Ni se še zgodilo, da bi dobila podjetje, o katerem ne vem ničesar. Ta se verjetno bojujejo za preživetje, a na napačen način. Dobra pa želijo postati najboljša in se zavedajo, da je največje bogastvo v njihovih zaposlenih.

Pa sva pri kreativnosti v šolah. Ali izobraževalni sistem po vašem vedenju že implementira različne načine spodbujanja razmišljanja oziroma urjenja razmišljanja?

Morda drugje, v Sloveniji ne, razen med študenti mojega očeta, ki je vedno govoril, da pod oznako teorija sistemov dela s študenti možgansko telovadbo. Moji še niso v šoli, a še nisem imela starša na delavnici, ki ne bi potarnali zaradi stanja. Osnovno šolstvo izhaja iz časov industrijske revolucije, ko so morali kmetske preobraziti toliko, da so razumeli navodila za delo pri tekočem traku. Srednje šolstvo

služi pretežno usposabljanju za odgovor na vprašanje »kako?« brez »zakaj tako ali celo z golj tako«, visoko šolstvo pa ni vir intelektualne elite, ampak nadaljevanje prejšnjih faz.

Se pa trudim, da se bo to spremenilo, po eni strani z raziskavami, ki bi potrdile de Bonove metode tudi na naših otrocih, po drugi strani pa s pletenjem mreže okoli uradnih ustanov, da bi uvedli predmet razmišljanje. V Venezueli ga imajo že dolgo, imajo ga celo v Savdski Arabiji, le v Evropi, ponosni na njeno antično misel, težko prodre.

Vas kdaj prime, da bi šest klobukov odnesli v vlado ali parlament?

Vsakič znova, ko odprom časopise. Hkrati pa dovolj razumem ustroj družbe, da vem, da bolj učinkovito in konstruktivno razmišljanje sploh ni v njihovem interesu in ne bi ničesar spremenili. De Bono razлага, da gredo med politike ljudje iz govorečih poklicev, sindikalisti, učitelji, odvetniki, ne pa ljudje iz konstruktivnih poklicev, arhitekti, inženirji, ker se ti težje vrnejo v profesijo, če niso spet izvoljeni. Gre torej za ljudi, ki niso navajeni ustvarjati, pač pa prepričevati, dokazovati, argumentirati – čeprav iz tega nastanejo samo barikade za in proti, si naš in nisi naš.

Želela bi si šest klobukov videti tudi v medijih. Oddaje, kot so Piramida, Polemika, nekdanja Trenja in druge »za in proti«, v resnici ničemur in nikomur ne koristijo. Razpihujejo prepire, ne prinesejo pa nobenih rešitev. Zamislite si, da bi vsi dežurni debaterji razmišljali na način šestih klobukov, vzporedno, skupaj vsak z vsakega od vidikov.

»Spadam med tiste ljudi, ki lahko iz praznega hladilnika še tri dni hranijo družino. Sem izredno praktična in mojster improvisacije. Sama sem si delala obleke od desetega leta dalje, ker se z mamo pač nisva strinjali glede oblačenja. Ko sem hodila na službena potovanja v tujino, običajno nisem prinesla v podjetje nobenega računa – ker nisem nič zapravila. V tednu dni v Rusiji! To so me naučila lastna potovanja, kjer lahko doživiš vse, ne da za to porabiš en cent. Razvajenost je škodljiva, če se omejuješ, si ves čas kreativen.«